

Congresul Autorităților Locale din Moldova

str. Columna 106A, Chisinau, Republica Moldova (secretariat)

☎ 22-35-09, fax 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Buletin Informativ 15-22 septembrie 2019

CUPRINS

PRIMARII DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA ȘI-AU DAT MÂNA LA VATRA!.....	2
MODALITĂȚILE DE EFICIENTIZARE A BIROULUI RELAȚII CU DIASPORA, DISCUTATE LA CANCELARIA DE STAT ÎN COMUN CU PARTENERII DE DEZVOLTARE.....	4
VIOREL FURDUI: „CALITĂȚILE PERSONALE VALOREAZĂ FOARTE MULT LA NIVEL LOCAL”.....	6
PRIMARII SUNT LOCOMOTIVELE NEVĂZUTE ALE UNUI STAT.....	8
GHEORGHE BUTE: „PRIN EFORTUL COMUN AL ACOR ȘI CALM PUTEM AJUNGE MULT MAI DEPARTE”.....	10
REPREZENTANȚII APL SUNT INSTRUIȚI CUM SĂ TRANSFORME FENOMENUL MIGRAȚIEI ÎN OPORTUNITATE PENTRU COMUNITĂȚI!.....	12
TOATE LOCALITĂȚILE INCLUSE ÎN CADRUL PROGRAMULUI DRUMURI BUNE II VOR BENEFICIA DE FINANȚARE!.....	13
PRIMARII DIN ROMÂNIA SUSȚIN DEZVOLTAREA LOCALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA!.....	14
50 DE LOCALITĂȚI AU SĂRBĂTORIT ZILELE DIASPOREI. BĂȘTINAȘII REVENIȚI TEMPORAR ACASĂ AU DAT START PROIECTELOR DE DEZVOLTARE A COMUNITĂȚILOR.....	15
LA IALOVENI A AVUT LOC PRIMUL FORUM ECONOMIC LOCAL, DESFĂȘURAT ÎN CADRUL PROIECTULUI PNUD ”MIGRAȚIE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ”.....	16
LA CIUCIULEA A AVUT LOC ADUNAREA GENERALĂ A ANTREPRENORILOR LOCALI.....	17
LA PALANCA, POARTA DE SUD-EST A MOLDOVEI, ÎN PREMIERĂ A FOST ORGANIZATĂ ADUNAREA GENERALĂ A ANTREPRENORILOR.....	18
ALEGERI LOCALE: CEC A STABILIT CÂȚI PRIMARI ȘI CONSILIERI VOR FI ALEȘI PE 20 OCTOMBRIE.....	19
FESTIVALUL PLĂCINTELOR ȘI SARMALELOR S-A DESFĂȘURAT LA CHIȘCĂRENI, RAIONUL SÂNGEREI.....	20
COPIII DIN SĂRATA VECHĂ VOR AVEA PARTE DE UN PROGRAM DE DEZVOLTARE PERSONALĂ, DUPĂ CE ÎN SAT A FOST LANSAT UN CENTRU PENTRU PREGĂTIRE VOCAȚIONALĂ.....	21

PRIMARII DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA ȘI-AU DAT MÂNA LA VATRA!

Duminică, 15 septembrie, la Complexul Cultural Vatra a avut loc reuniunea autorităților locale și centrale din Republica Moldova și România. Aleșii locali de pe ambele maluri ale Prutului au făcut schimb de experiență, au vorbit despre barierele legislative ce nu permit fortificarea relațiilor APL din cele două state, impedimentele la aplicarea proiectelor comune cu finanțare românească sau europeană, nenumăratele proceduri birocratice la trecerea frontierei a loturilor de carte românească sau alte donații, necesitatea dezvoltării locale și a serviciilor, importanța proiectelor comune și stabilirea de noi parteneriate.

Ambasadorul României în Republica Moldova Daniel Ioniță a vorbit despre relațiile speciale dintre România și Republica Moldova, ghidate de un parteneriat strategic pentru susținerea parcursului european al R.M. „Acest parteneriat aduce o serie întreagă de oportunități care se simt la toate nivelurile. Este important să lucrăm în continuare poate și cu mai multă hotărâre pentru a face pe zi ce trece ca cele două maluri ale Prutului să se apropie, iar acest lucru este posibil prin multitudinea de proiecte ce le avem în derulare”, a afirmat Excelența Sa menționând că se poate mai mult. Daniel Ioniță le-a sugerat aleșilor locali români să utilizeze la maximum oportunitățile oferite de legislația română care le permit să acceseze fonduri pentru derularea în parteneriat a unor proiecte cu localitățile înfrățite din RM. „Lucrați la proiecte în folosul tuturor cetățenilor, ce apropie pas cu pas, zi de zi, Republica Moldova de Uniunea Europeană.”

Secretarul de Stat al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni Victor Alexeev s-a arătat impresionat de efortul făcut de primarii din România pentru a se întâlni cu colegii din Republica Moldova. „Există la momentul dat proiecte fundamentale, care vor fi derulate în premieră în Republica Moldova, cu suportul Guvernului României.” De asemenea, Victor Alexeev a afirmat că primarii din România au mai multă experiență în domeniul bunelor practici și aceasta ar fi utilă aleșilor locali din stânga Prutului.

Președintele CALM Tatiana Badan a afirmat că asociația pe care o reprezintă dorește și mai multe înfrățiri între localitățile din România și Republica Moldova, dar și mai multe proiecte de dezvoltare locală. „Ne dorim să aducem cât mai multe practici din România și să creștem numărul colaborărilor. Ne dorim servicii mai bune în comunitățile noastre, o dezvoltare locală și o descentralizare veritabile. România este unul dintre cei mai importanți susținători ai noștri, iar rezultatele proiectelor implementate cu suportul colegilor de peste Prut sunt vizibile de către cetățeni.” Tatiana Badan a amintit că Asociația Comunelor din România este un partener de nădejde al CALM-ului încă de la creare. „Grație Asociației Comunelor din România și Asociației Orașelor din România am reușit să avem mai multă deschidere din partea structurilor europene, iar vocea autorităților locale din Republica Moldova a devenit cunoscută la nivel european.”

Președintele executiv al Asociației Orașelor din România Ionel Chirița a fost de părere că toate aceste întruniri ale primarilor din cele două state dau rezultate. „Colaborarea în domeniul local și a armonizării administrației este un lucru pe care îl avem în prim-plan. România a făcut pași importanți din punct de vedere al suportului legislativ și cel instituțional și unitățile administrativ-teritoriale din România au cadrul legal să susțină investiții, servicii publice în Republica Moldova.” Ionel Chirița s-a arătat convins de faptul că tot mai multe orașe din România vor realiza proiecte de îmbunătățire a calității vieții în Republica Moldova.

Secretarul general al Asociației Comunelor din România (ACoR) Gheorghe Bute a amintit că în 2013 ACoR și CALM au fondat Consiliul Autorităților Locale din România și Republica Moldova, structură comună de coordonare a activităților autorităților celor două administrații, în scopul impulsivării și consolidării procesului de cooperare, transfer de cunoștințe și schimb de experiență între colectivitățile locale din cele două state, în cadrul procesului de descentralizare, modernizare și europenizare. „Ca rezultat al acestei activități avem inițiate peste 200 de înfrățiri ale unităților administrativ-teritoriale din cele state. Ne dorim să avem permanent de partea noastră și cele două Guverne, deoarece periodic sunt puse frâne de a nu ne dezvolta așa cum ne-am dori”, a punctat Gheorghe Bute.

Primarul municipiului Strășeni Valentina Casian a afirmat că până în 2011, localitatea pe care o reprezintă nu avea semnat nici un acord de înfrățire și cooperare cu o altă localitate. „Astăzi

aveam cinci asemenea acorduri semnate doar cu localități din România. Pe lângă ocazia de a promova localitățile noastre, aceste parteneriate ne oferă șansa de a prelua cele mai bune experiențe și de a le aduce în localitățile noastre."

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a declarat că Consiliul Autorităților Locale din România și Republica Moldova este o platformă foarte bună pentru ca vocea unificată a APL din cele două state să fie auzită în cadrul instituțiilor românești, dar și a celor europene, doar că este nevoie de susținerea acestuia. „De mai mulți ani propunem organizarea unei ședințe comune a Guvernelor Republicii Moldova și României, cu participarea asociațiilor reprezentative ale APL din cele două state, pentru a face o evaluare a situației, a problemelor și necesităților din comunitățile noastre locale."

Printre propunerile făcute în cadrul evenimentului au fost necesitatea consolidării relațiilor dintre cele două state prin programe și proiecte cu implicarea directă a APL, schimbul de experiență între funcționarii din primărie, crearea unui fond special administrat de autoritățile centrale și cele locale, oferirea în cadrul Programului Național de Dezvoltare a României a unor posibilități de cooperare între APL din România și Republica Moldova etc.

Serviciul de Comunicare al CALM

MODALITĂȚILE DE EFICIENTIZARE A BIROULUI RELATII CU DIASPORA, DISCUTATE LA CANCELARIA DE STAT ÎN COMUN CU PARTENERII DE DEZVOLTARE

Reprezentanții Cancelariei de Stat în comun cu partenerii de dezvoltare ai Biroului Relației cu Diaspora (BRD) au inițiat discuțiile privind identificarea soluțiilor pentru eficientizarea BRD, astfel încât acesta să devină o structură productivă, depolitizată și care să răspundă pe deplin

așteptărilor diasporei și planurilor Guvernului referitoare la diasporă. Secretarul General al Guvernului, Andrei Spînu, a prezidat prima ședință a grupului de lucru.

Participanții au accentuat importanța și necesitatea desfășurării consultărilor cu reprezentanții diasporei, menționând că doar astfel BRD va putea crea legături durabile cu cetățenii țării stabiliți peste hotare. Membrii grupului de lucru au propus ca inițial să fie supus consultărilor cu diaspora chiar și actualul Regulament al BRD, pentru a fi siguri că acesta cuprinde direcțiile prioritare de dezvoltare.

Au fost discutate succesele dar și oportunitățile de îmbunătățire ale BRD, începând de la percepția publică și imaginea pe care și-a creat-o Biroul în timp și terminând cu proiectele implementate de acesta. Participanții la discuție au menționat că este nevoie de regândit, împreună cu membrii diasporei, modul în care funcționează BRD în prezent. Au fost discutate și planurile de viitor ale BRD. În acest sens, Andrei Spînu a subliniat necesitatea identificării unor mecanisme potrivite și funcționale de colaborare a Guvernului cu diaspora, astfel încât să asigure participarea unui număr cât mai larg de reprezentanți ai diasporei la consultările publice. La ședință au fost prezenți responsabili din cadrul Congresului Autorităților Publice Locale, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, dar și reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare, precum Organizația Internațională pentru Migrațiune și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova.

Sursa: cancelaria.gov.md

La data de 20 septembrie 2019, a început campania electorală pentru alegerile locale din 20 octombrie. Despre pregătiri și despre miza acestor alegeri, Valentina Ursu a stat de vorbă cu Viorel Furdui, directorul Congresului Autorităților Locale.

Europa Liberă: Care sunt așteptările, care e miza acestor alegeri locale generale?

Există o tendință foarte mare de a avea mai mulți candidați neafiliați, independenți...

Viorel Furdui: „Republica Moldova a trecut printr-o perioadă complicată, mai dificilă, să spunem așa, pentru că știm foarte bine că votul alegerilor din 2015 al alegerilor locale, dar și al celor parlamentare din 2014 în mare parte a fost distorsionat. Pe parcursul ultimilor ani s-a creat o confuzie foarte mare cu toate mutările acestea, schimbările, trecerile masive ale deputaților, ale aleșilor locali de la un partid la altul și, în special, către cel de guvernare. Și în genere în Republica Moldova s-a creat o situație destul de confuză referitor la realitățile care există în teritoriu, predispozițiile, preferințele cetățenilor în privința unor sau altor opțiuni, inclusiv politice. Deci, aceste alegeri sunt foarte interesante, deoarece există o tendință foarte mare de a avea mai mulți candidați neafiliați, independenți, deoarece, știm foarte bine, pe de o parte, componentele alianței s-au declarat într-un anumit sens mai reticente față de candidații de la partidul de la fosta guvernare, pe de altă parte, aceasta îi impune pe mulți să fie nevoiți să aleagă niște opțiuni poate mai puțin firești. Deci, sunt foarte interesante cred că aceste alegeri și plus la toate acestea, orice alegeri locale sunt un anumit test în genere pentru societate, pentru a vedea totuși care este perspectiva viitoarelor alegeri parlamentare, prezidențiale.”

Europa Liberă: Opt sute nouăzeci și opt de primari urmează să fie aleși în Republica Moldova în data de 20 octombrie. Mulți din cei care au avut mandatul de primar au zis că nu-și mai

doresc un mandat, pentru că lucrurile sunt destul de întortocheate. Ce poate administrația locală să facă astăzi în baza legislației existente, dacă comunitățile duc lipsă de infrastructură, de bani, de cadre, satele, mai ales, rămân pustii? Ce poate astăzi să facă administrația locală?

Viorel Furdui: „Cred că aveți dreptate atunci când ați menționat că o parte foarte bună de primari – buni conducători ai administrației publice locale – două luni, trei luni în urmă, înainte de schimbarea puterii, mulți dintre ei erau decizi să nu mai candideze și să nu se mai implice în activitatea politică la nivel local, însă vreau să vă spun că situația s-a schimbat destul de esențial. Și acum, practic, majoritatea celor care ziceau că n-au să mai participe chiar știu că și-au înaintat candidaturile, ceea ce este un semnal foarte bun că situația și atmosfera în genere în societate s-au mai schimbat. Au scăzut acele presiuni asupra autorităților locale și ei s-au simțit mult mai liberi, dar vor fi aleși nu numai 898 de primari, vor fi aleși și peste 12 mii de consilieri locali. Și în mare parte sistemul încă este destul de învechit în domeniul administrației publice locale, multe bariere, mâinile primarilor, autorităților locale sunt încă legate pe diferite dimensiuni, deoarece nu putem să spunem că în câteva luni s-au produs niște schimbări cardinale în acest sens, dar sunt și niște lucruri, și niște semnale destul de pozitive în societate, inclusiv din partea autorităților. E drept că până la fapte reale și acțiuni concrete încă mai așteptăm, dar le dăm un anumit credit de încredere, deoarece aici vreau să menționez același program guvernamental, planuri de acțiuni, iarăși această înțelegere în cadrul acestei alianțe, ele majoritatea conțin acțiuni și obiective destul de interesante pentru administrația publică locală. Aceasta iarăși, a câta oară, ne insuflă o anumită speranță că lucrurile o să înceapă să se miște în această direcție. În afară de aceasta, există încă câteva inițiative legislative care ar trebui să schimbe situația în domeniul finanțelor publice locale, totodată sunt o serie de propuneri care au fost, în principiu, agreate de către Ministerul Finanțelor în discuția și negocierile purtate cu Congresul Autorităților Locale, care ar trebui să lărgescă posibilitățile autorităților locale. Dar măcar că au existat toate aceste probleme, totuși autoritățile locale în majoritatea cazurilor au acționat în pofida greutăților și au reușit să facă multe lucruri bune. Foarte multe lucruri în satele și orașele noastre s-au schimbat anume datorită acestui entuziasm și acestei dăruiri de sine din partea primarilor, a autorităților locale care au existat. De fapt, la noi primarii întotdeauna au fost gata să facă multe lucruri, inclusiv să pășească peste demnitatea lor, numai ca să realizeze niște promisiuni date comunităților locale.”

Până la fapte reale și acțiuni concrete încă mai așteptăm, dar le dăm un anumit credit de încredere...

Europa Liberă: Dvs. de când sunteți la cârma Congresului Autorităților Locale interacționați cu foarte mulți reprezentanți ai administrației publice locale. Cine merită să fie primar? Faceți-i portretul-robot al celui care trebuie să câștige mandatul.

Viorel Furdui: „Eu am avut onoarea să lucrez poate cu cei mai buni, pentru că ultima perioadă de timp a făcut așa că a permis să-i selectăm și să-i vedem pe toți acei care cu adevărat merită acest titlu de Primar cu literă mare.”

Europa Liberă: Ușurați-i opțiunea alegătorului și spuneți-i cum ar trebui să fie o persoană care să ajungă în fruntea autorităților locale.

Viorel Furdui: „Fiecare își stabilește anumite criterii, dar principalul sunt faptele. Sigur că există calitățile personale ale unui primar, despre care la nivel local se cunoaște foarte bine ce

reprezintă omul și, respectiv, familia sa, ca gospodar, eu mă refer. În afară de aceasta, dacă e să ne referim la primarii actuali care sunt în funcție, noi putem să menționăm ce au realizat acești oameni, ce au făcut pentru comunitățile lor. Asta înseamnă drumuri, apeducte, canalizare, reparația grădinițelor, școlilor, organizarea diferitelor activități, care au păstrat această lumină și speranță prin satele noastre care au fost prea des uitate.”

Europa Liberă: Integritatea morală, cumsecădenia... Încă ce calități?

Viorel Furdui: „Aceste calități personale valorează foarte mult la nivel local. Mie mi se pare câteodată că anume aceasta politicianii de la centru nu prea realizează și înțeleg. Și aici este, de fapt, marea deosebire între alegerile locale și cele parlamentare, de alt nivel alegeri, pentru că la nivel local joacă rol anume aceea ce ați menționat Dvs. - în primul rând, calitățile personale ale omului, în al doilea rând, realizările foarte și foarte concrete. Aici oamenii au contact direct cu autoritățile locale; primarii, consilierii au contact direct și în fiecare zi oamenii întrebă: „Ce-i de făcut, dle primar?”, îi anunță despre problemele care există. Deci, asta-i marea diferență care, din păcate, noi observăm, sunt unele semnale că clasa politică nu întotdeauna le realizează și iarăși face, mie mi se pare, unele greșeli.”

Sursa: moldova.europalibera.org

PRIMARII SUNT LOCOMOTIVELE NEVĂZUTE ALE UNUI STAT

„13 consilii raionale au relații de colaborare și cooperare cu Consiliul județean Vaslui, ceea ce înseamnă aproape 6 milioane euro finanțări prin programe europene transfrontaliere sau din bugetul consiliului județean Vaslui.” Declarația a fost făcută de vicepreședintele Consiliului județean Vaslui Vasile Mariciuc în cadrul reuniunii aleșilor locali din România și Republica

Moldova ce a avut loc la 15 septembrie, la Vatra, Strășeni. Oficialul a sugerat reprezentanților din cele zece județe puternice ale României, printre care Cluj, Constanța și Prahova, să asigure cu mai bune rezultate asemenea colaborări.

Vicepreședintele Consiliului județean Vaslui a menționat că primarii au o misiune nobilă. „Sunt profesor de meserie. Într-o vreme am crezut că nu există o ocupație mai grea pe lumea asta decât filosofia. Înaintând în viață și devenind director am crezut că o ocupație mai complicată pare a fi contabilitatea. Soarta a vrut să ajung și în administrația publică locală și am înțeles că priceperea, dibăcia unui om o reprezintă prestația lui ca primar, pentru că sunt foarte multe chestiuni pe care trebuie să le gestioneze. Domnul primar, împreună cu Consiliul local trebuie să ajungă la un echilibru astfel încât acordurile dar și legile care se fac să capete o întruchipare concretă la nivelul localității.”

Potrivit lui Vasile Mariciuc, aleșii locali sunt locomotivele nevăzute, dar din ce în ce mai recunoscute a ceea ce înseamnă o bună administrare a unei localități. „Să nu uitați niciodată că aveți motiv de mare mândrie că lucrați în APL – administrația fiind una din osaturile unui stat modern, alături de sănătate, educație etc.”

În altă ordine de idei, oficialul a afirmat că una dintre bolile noastre este dezbinarea. „Iată de ce mă bucură faptul că la acest eveniment și-au dat întâlnire structuri asociative din cele două state. Satul românesc a fost o unitate extrem de solidă, de comunitate adevărată, de aceea e bine că redescoperim forța și importanța asocierii”, a conchis vicepreședintele Consiliului județean Vaslui.

Serviciul de Comunicare al CALM

GHEORGHE BUTE: „PRIN EFORTUL COMUN AL ACOR ȘI CALM PUTEM AJUNGE MULT MAI DEPARTE”

În cadrul unei vizite oficiale întreprinse în Republica Moldova, secretarul general al Asociației Comunelor din România (ACoR) Gheorghe Bute a vorbit despre realizările comune ale ACoR și Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM).

Gheorghe Bute a amintit că ACoR și CALM au fondat în anul 2013 Consiliul Autorităților Locale din România și Republica Moldova – structură comună de coordonare dintre autoritățile celor două administrații, în scopul impulsivării și consolidării procesului de cooperare, transferul de cunoștințe și schimb de experiență între colectivitățile locale din România și Republica Moldova, în cadrul procesului de descentralizare, modernizare și europenizare. Încă de la început, cele două asociații și-au propus, printre alte obiective, să susțină înfrățirea între unitățile administrativ-teritoriale din România și Republica Moldova, să sprijine bilateral procesele de descentralizare, consolidare a autonomiei locale și de atingere a standardelor UE, să inițieze un proces complex, constant și permanent de consolidare a mecanismelor europene de înfrățiri. În acest context, peste 200 de înfrățiri între unități administrativ-teritoriale din cele două state au fost inițiate.

Potrivit secretarului general al ACoR, un alt lucru realizat a fost modificarea cadrului legal din România în vederea acordării drepturilor autorităților locale din România să finanțeze direct proiecte și activități în localitățile înfrățite din Republica Moldova. „În prezent aceste prevederi legale sunt implementate cu succes, fiind realizate zeci de proiecte care îmbunătățesc activitatea autorităților locale”, a afirmat Gheorghe Bute. Reprezentantul ACoR a menționat că o atenție deosebită a fost acordată cooperării între cele două asociații și diverselor organizații internaționale, dar și demersurilor de susținere a acestor organizații în procesul de semnare a acordurilor de asociere a Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

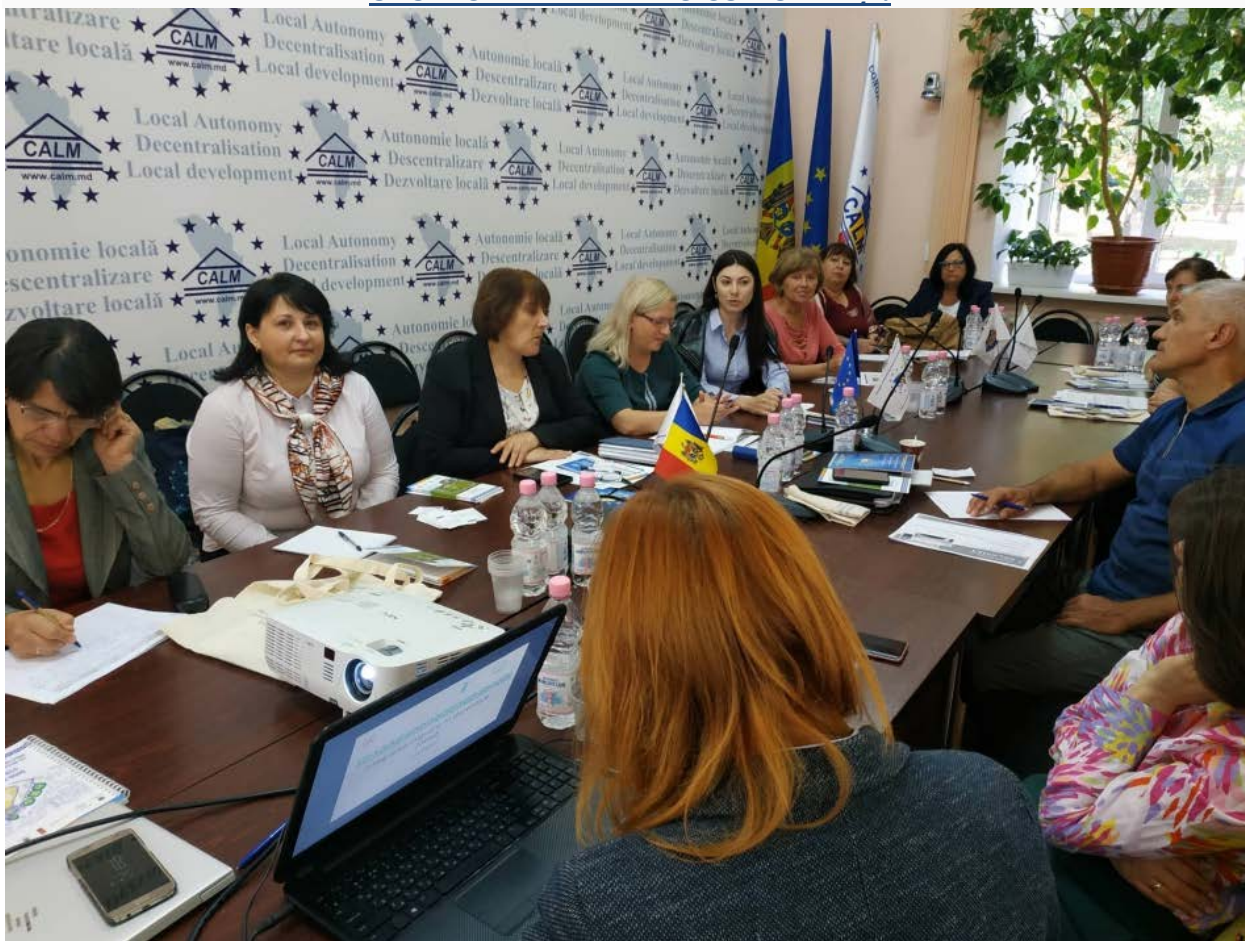
Asociația Comunelor și România și Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova au inițiativă comune și caută să găsească în permanență surse de finanțare în domeniul de interes ale ambelor asociații. Un exemplu adus în acest sens de secretarul general al ACoR a fost proiectul „Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate adresate cetățenilor”, finanțat de Guvernul Norvegiei și fondurile Uniunii Europene. „Proiectul va fi implementat până la finele anului 2021. În cadrul acestuia, Asociația Comunelor din România va sprijini instruirea a 30 de primari ai CALM în transferul de bune practici.”

De asemenea, Asociația Comunelor a militat pentru participarea membrilor CALM în calitate de observatori permanenți în cadrul activităților Comitetului European al Regiunilor. La lucrările Forului European al Regiunilor ce au avut loc în perioada 4-5 februarie 2019, delegația României la Comitetul Regiunilor a fost alături de CALM în susținerea consolidării cooperării dintre CALM și Comitetul Regiunilor. „În aprilie 2016 a fost semnat un protocol de colaborare cu filiala CALM din raionul Cantemir. Acțiunea a avut loc în județul Alba și după jumătate de an, în noiembrie 2016, a avut loc vizita unei delegații formată din 45 de primari din RM, fiind semnate mai multe acorduri de înfrățiri, de colaborări între filiale ale ACoR și CALM. În aprilie 2015 a avut loc conferința moldo-română a femeilor primar. Femeile primar din Republica Moldova și România au avut mai multe întâlniri, lucru benefic, care are și rezultate”, a menționat Gheorghe Bute.

Acestea sunt doar câteva dintre realizările comune ale ACoR și CALM, prezentate de Gheorghe Bute în cadrul reuniunii primarilor din România și Republica Moldova ce a avut loc la 15 septembrie la Vatra, Strășeni. „Prin efortul celor două asociații putem să ajungem mult mai departe. Ne-am dori să avem permanent de partea noastră și cele două guverne, deoarece trebuie să recunoaștem că de multe ori sunt sincope, frâne puse de o parte sau de alta de a nu dezvolta relațiile așa cum ne-am dori noi”, a concluzionat secretarul general al ACoR.

Serviciul de Comunicare al CALM

REPREZENTANTII APL SUNT INSTRUITI CUM SĂ TRANSFORME FENOMENUL MIGRAȚIEI ÎN OPORTUNITATE PENTRU COMUNITĂȚI!

Joi, 19 septembrie, la sediul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a avut loc sesiunea de instruire pentru reprezentanții APL privind integrarea migrației în dezvoltarea locală. Evenimentul a fost dedicat localităților ce nu beneficiază de asistența Proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL), dar manifestă interes de a integra migrația în dezvoltarea locală.

În cadrul instruirii au fost abordate subiecte ce vizează integrarea migrației în strategiile locale, crearea bazelor de date locale pe migrație, lansarea Asociațiilor de Băștinași, implementarea inițiativelor și proiectelor comune, modalități de colectare de fonduri etc. De asemenea, s-a vorbit despre necesitatea comunicării eficiente dintre membrii asociației băștinașilor, APL și migranți, dar și a consultării membrilor comunității privind identificarea problemelor și soluțiilor comune pentru dezvoltarea localității.

Coordonatorul serviciului Migrație și Dezvoltare Locală din cadrul CALM Irina Luncașu a amintit că toate localitățile Republicii Moldova sunt afectate de fenomenul migrației. „Proiectul Migrație și Dezvoltare Locală a demonstrat că acest fenomen negativ poate fi transformat într-o oportunitate pentru localitățile noastre. În cadrul CALM există serviciul Migrație și Dezvoltare Locală care oferă consultații APL în procesul de integrare în strategiile locale a domeniului de migrație, crearea bazelor de date, crearea asociațiilor de băștinași, etc. De asemenea, împreună cu proiectul Migrație și Dezvoltare Locală oferim instruirii comune.”

Victoria Ivancioglo, coordonator programe Dezvoltare Instituțională a Proiectului MiDL a afirmat că valorificarea migrației în dezvoltarea locală aduce mai multe beneficii. „Am reușit să dezvoltăm

asociații cu implicarea atât a localnicilor, cât și a băștinașilor stabiliți în afara localității, dar care aveau un scop comun – de a se implica în dezvoltarea locală. Nu punem accent neapărat pe implicare prin intermediul resurselor financiare, orice experiență ce ar putea contribui la dezvoltarea localității este extrem de utilă, iar când se cumulează aceste eforturi vedem că se obțin rezultate remarcabile."

În perioada 2016-2018, 38 de primării din Republica Moldova au testat deja și implementat cu succes noul model de valorificare a migrației la nivel local, cu suportul proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală. 35 de primării au fost selectate pentru asistență în perioada 2019-2022, iar alte peste 100 au realizat acțiuni de atragere a migranților în dezvoltarea locală, au lansat ideea de Asociație de Băștinași, au pornit colectarea datelor pe migrație și chiar au reușit să realizeze mici proiecte la nivel local. CALM este partenerul proiectului MiDL.

Scopul pe termen lung al proiectului este crearea unui parteneriat durabil între APL și diasporă, dar și implicarea continuă și participarea migranților în dezvoltarea localităților de baștină.

Serviciul de Comunicare al CALM

TOATE LOCALITĂȚILE INCLUSE ÎN CADRUL PROGRAMULUI DRUMURI BUNE II VOR BENEFICIA DE FINANTARE!

La 16 septembrie, experții Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) au fost invitați în premieră să participe în cadrul Consiliului Fondului Rutier. Aceasta este o etapă importantă în procesul de creare a unui dialog instituționalizat în procesul de distribuire a Fondului Rutier din Republica Moldova.

Reprezentanții Administrației de Stat a Drumurilor și ai Ministerului Economiei au prezentat informații privind proiectele ce sunt în procesul de realizare, dar și etapa de absorbție a banilor, creditelor și granturilor externe ce se investesc în reabilitarea, întreținerea și modernizarea

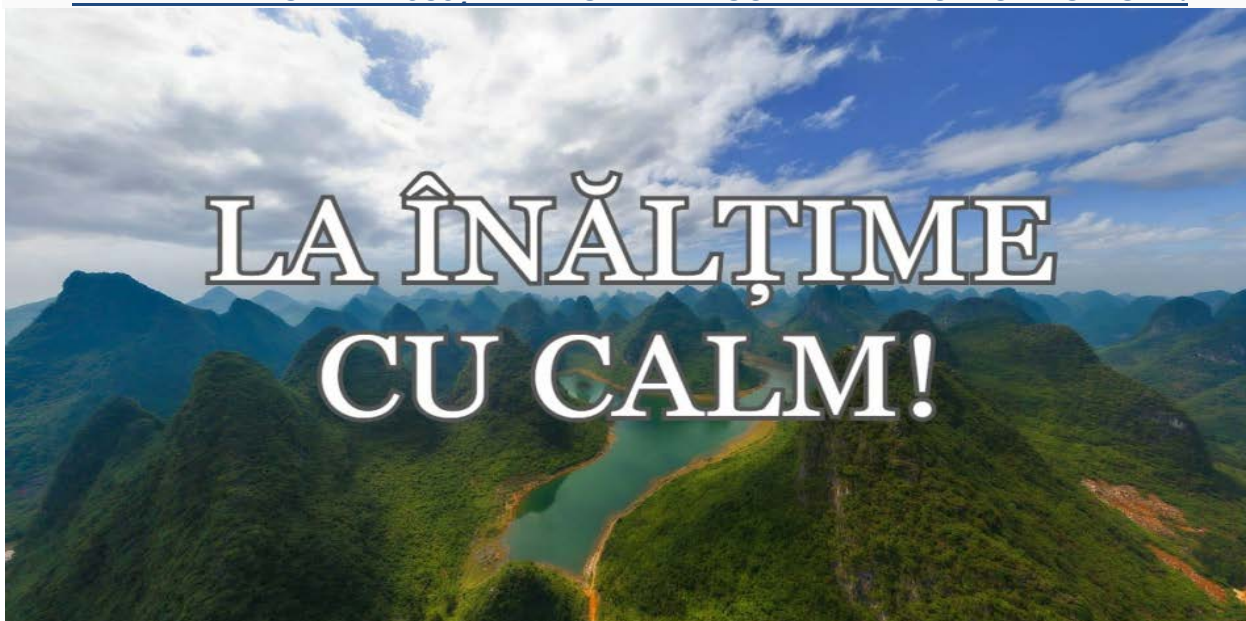

drumurilor și străzilor naționale și a celor locale. De asemenea, în cadrul ședinței a fost prezentat proiectul Hotărârii de Guvern în care este stabilit că în cadrul Programului Drumuri Bune II vor fi asigurate cu surse financiare toate localitățile incluse inițial în cadrul acestuia, prin hotărârea de Guvern nr. 206. Primăriile care anterior au fost excluse din cadrul acestui program și nu le-au fost alocate resurse vor primi acum câte 227 mii lei.

CALM salută această decizie a Guvernului și amintește că a solicitat în repetate rânduri ca fondurile din cadrul acestui, dar și altor programe naționale să fie distribuite proporțional și echitabil tuturor unităților administrativ-teritoriale, acesta fiind un drept constituțional al fiecărui cetățean de a beneficia în egală măsură de sursele financiare ale bugetului de stat.

Serviciul de Comunicare al CALM

PRIMARII DIN ROMÂNIA SUSTIN DEZVOLTAREA LOCALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA!

La 15 septembrie, la Vatra, Strășeni a avut loc un eveniment de o mare încărcătură emoțională. Colective artistice, meșteri populari, bucătari, dar și aleși locali din România și Republica Moldova s-au reunit pentru a se cunoaște mai bine, pentru a promova ceea ce avem noi mai de preț – tradițiile, cântecul și portul popular. Îmbrăcați în cele mai frumoase costume populare, aleșii locali de pe cele două maluri ale Prutului, dar și reprezentanți ai Guvernului României au vorbit în cadrul unei ședințe festive despre realizările, obiectivele, impedimentele ce stau în calea impulsivării acestor relații, dar și soluțiile ce le-ar permite autorităților locale să aibă o cooperare mai fructuoasă. Despre toate acestea este emisiunea „La Înălțime cu CALM” din 22 septembrie. Interlocutorii noștri sunt Ambasadorul României în Republica Moldova Daniel Ioniță, Secretarul de Stat al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni Victor Alexeev, președintele executiv al Asociației Orașelor din România Ionel Chirița, secretarul general al Asociației Comunelor din România (ACoR) Gheorghe Bute, vicepreședintele Consiliului județean Vaslui Vasile Mariciuc și directorul executiv al CALM Viorel Furdui. Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți „La Înălțime cu CALM”.

Emisiunea poate fi accesată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5508&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/PRIMARII-DIN-ROMANIA-SUSIN-DEZVOLTAREA-LOCALA-DIN-REPUBLICA-MOLDOVA>

50 DE LOCALITĂȚI AU SĂRBĂTORIT ZILELE DIASPOREI. BĂȘTINAȘII REVENIȚI TEMPORAR ACASĂ AU DAT START PROIECTELOR DE DEZVOLTARE A COMUNITĂȚILOR

Peste trei mii de cetățeni din Moldova reveniți temporar acasă, au participat la ședințe de planificare a priorităților locale, au aflat despre rezultatele a peste 30 de inițiative realizate cu implicarea diasporei și au dat startul altor 45 de proiecte comunitare în cadrul Zilelor Diasporei organizate de PNUD sub genericul „Migrație și dezvoltare locală”.

„Deja de patru ani simțim că suntem așteptați acasă cu adevărat. Deși lucrăm peste hotare ne dorim ca orașul Ialoveni să fie frumos și dezvoltat pentru a reveni aici cu drag. Suntem bucuroși că suntem informați despre tot ce se întâmplă în localitate, astfel putem contribui la dezvoltarea localității alături de primărie și orășeni. Am realizat multe împreună. Acum ne propunem să facem înfrățirea primăriei orașului Ialoveni cu cea a orașului Letterkenny, unde suntem stabiliți. Aceasta va facilita atragerea de proiecte necesare orașului Ialoveni”, susține Tatiana Ciubuc, băștinașă din orașul Ialoveni, stabilită în Irlanda.

Pe lângă întâlnirile de lucru, moldovenii din diasporă au participat la evenimente culturale și gastronomice organizate pentru băștinași reveniți acasă: expoziții de confecții artisanale, degustarea bucatelor tradiționale, masterclass-uri de lutărit, țesut și gătit.

„Zilele Diasporei reprezintă un moment unic când circa o treime din populația locală, plecată din comunitate, împreună cu autoritățile locale, planifică dezvoltarea comunitară. Asociația de băștinași ”Ciorești baștina mea” contribuie la atragerea resurselor importante pentru proiecte de

dezvoltare locală în baza planurilor de acțiuni elaborate în mod participativ. În perioada 2018-2019, circa 30 la sută din numărul total al proiectelor realizate în Ciorești au fost atrase și implementate cu suportul Asociației de băștinași”, susține Valeriu Guțu, primarul comunei Ciorești.

Sursa: agora.md

LA IALOVENI A AVUT LOC PRIMUL FORUM ECONOMIC LOCAL, DESFĂȘURAT ÎN CADRUL PROIECTULUI PNUD "MIGRAȚIE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ"

La data de 16 septembrie 2019, în orașul Ialoveni a avut loc primul forum economic local, desfășurat în cadrul Proiectului PNUD "Migrație și dezvoltare locală".

Agenții economici din oraș au discutat și aprobat direcțiile principale de dezvoltare economică a localității pe termen mediu și scurt. Au fost scoase în evidență și incluse în foaia de parcurs domeniile prioritare, cum ar fi: crearea capacităților de procesare și livrare a producției agricole, inițierea unor parcuri industriale de atragere a investitorilor privați, dezvoltarea industriei de recreere și comercializare a produselor autohtone.

O contribuție substanțială la desfășurarea forumului au avut-o Iurie Povar, director general al Întreprinderii de Stat Urbanproiect, locuitor al orașului Ialoveni, și Efim Lupanciuc, reprezentant al Unității consolidate pentru implementarea proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială care au venit cu informații prețioase și propuneri concrete de îmbunătățire a planului de acțiuni propus de echipa economică locală.

Sursa: www.facebook.com/groups/midlmoldova

LA CIUCIULEA A AVUT LOC ADUNAREA GENERALĂ A ANTREPRENORILOR LOCALI

Recent, la Ciuciulea, antreprenorii locali s-au adunat în ședință comună pentru prima dată. La Adunarea Generală a Antreprenorilor Locali, operatorii economici au abordat subiecte precum: creșterea competitivității comunității de afaceri din localitate, oportunitățile existente de dezvoltare economică locală, dar și acțiunile colective, care urmează a fi întreprinse în termen scurt de Echipa Economică Locală, creată în cadrul proiectului MiDL2/PNUD Moldova.

Sursa: www.facebook.com/groups/midlmoldova

LA PALANCA, POARTA DE SUD-EST A MOLDOVEI, ÎN PREMIERĂ A FOST ORGANIZATĂ ADUNAREA GENERALĂ A ANTREPRENORILOR

Recent, la Palanca, raionul Ștefan Vodă, poarta de Sud-Est a Moldovei, în premieră a fost organizată Adunarea Generală a Antreprenorilor. La eveniment au participat antreprenori din satele partenere în cadrul proiectului MiDL 2/PNUD Moldova, Palanca și Carahasani.

Participanții au abordat subiecte de interes comun: creșterea competitivității operatorilor economici, oportunitățile existente de dezvoltare economică locală, cooperarea operatorilor economici pe anumite dimensiuni-turismul rural, dezvoltarea infrastructurii de afaceri, promovarea produselor și serviciilor locale. În final, antreprenorii au convenit asupra acțiunilor colective, care urmează a fi realizate în termen scurt de Echipa Economică Locală și care sunt incluse în Foaia de parcurs a pălăncenilor.

Sursa: www.facebook.com/groups/midlmoldova

ALEGERI LOCALE: CEC A STABILIT CÂȚI PRIMARI ȘI CONSILIERI VOR FI ALEȘI PE 20 OCTOMBRIE

La alegerile locale din 20 octombrie vor fi aleși 898 de primari și 11.580 de consilieri locali, dintre care 1.108 de consilieri raionali și municipali, iar alți 10.472 - sătești/orășenești, anunță Comisia Electorală Centrală (CEC).

Potrivit Codului Electoral, numărul de consilieri se determină în funcție de numărul de locuitori ai unității administrativ-teritoriale la data de 1 ianuarie a anului în care au loc alegerile.

CEC a stabilit numărul de mandate care vor fi distribuite în urma rezultatelor alegerilor locale.

Conform CEC, 7 consilii locale vor avea câte 27 de mandate, alte 21 – câte 33, în 5 consilii vor fi atribuite câte 35 de mandate, iar la Chișinău - consiliul municipal va fi constituit din 51 de mandate.

285 de consilii sătești/orășenești vor avea câte 11 mandate, alte 281 de localități vor avea câte 9 mandate, iar 29 de localități - câte 23. În municipiile Orhei, Soroca, Ungheni, Comrat și Cahul vor fi aleși câte 27 de consilieri municipali.

Sursa: agora.md

FESTIVALUL PLĂCINTELOR ȘI SARMALELOR S-A DESFĂȘURAT LA CHIȘCĂRENI, RAIONUL SÂNGEREI

Festivalul Plăcintelor și Sarmalelor s-a desfășurat, duminică, 15 septembrie, în satul Chișcăreni, raionul Sângerei. Evenimentul este la a IX-a ediție și s-a înscris în programul Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord, organizate de autoritățile Republicii Moldova cu susținerea partenerilor de dezvoltare, informează [MOLDPRES](#), care este și partener media al acțiunii.

Sărbătoarea plăcintelor și sarmalelor a întrunit zeci de gospodine din localitate care s-au întrecut în pregătirea celor mai îndrăgite specialități din bucătăria națională. Bucătăresele de la Sângerei au gătit pentru câteva sute de vizitatori ai festivalului, oaspeți din alte raioane ale țării și din străinătate. Potrivit autorităților locale, în acest an, Festivalul Plăcintelor și Sarmalelor a găzduit mai mulți turiști față de anii trecuți, ceea ce înseamnă că devine un eveniment tradițional pentru regiune.

Agenda festivalului de la Chișcăreni a inclus o paradă a portului popular, susținută de mai multe colective artistice din zonă, prezentarea rezultatelor proiectului „Acces pentru succes”, implementat de Asociația obștească „Baștina-Chișcăreni” și proiectele Grupului de acțiune locală „Hora Ciulucului”, care se implementează în prezent. De asemenea, au fost organizate cinci master-class-uri de confecționare a covorului în bumbi, suvenirilor, brodatului ieii, suvenirilor din pănușe ș.a. Pentru vizitatori a fost organizat un program cultural-artistic, degustări, iar gospodinele din localitate au povestit despre tehnicile pregătirii plăcintelor și sarmalelor „ca la Chișcăreni”.

„Festivalul de la Chișcăreni este sarea și piperul Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord. Pe lângă forumurile economice și conferințele pe care le desfășurăm, festivalurile ca cel din raionul Sângerei creează o imagine completă a regiunii noastre”, au menționat pentru MOLDPRES surse de la Agenția de Dezvoltare Regională Nord.

În prezent, mai multe localități din țara noastră sunt remarcate ca gazde ale festivalurilor dedicate diferitelor produse și activități tradiționale pentru Moldova. Astfel, în R. Moldova există

festivaluri ale mărului, cartofului, căpșunii, florilor, strugurelui, copăceilor, bostanilor, pescarilor, mierii, prunei, piersicilor ș.a.

Programul celei de-a V-a ediții a Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord prevede mai multe activități ce vor avea loc până pe data de 20 septembrie, în diferite localități din nordul țării.

Evenimentul Zilele Regiunii de Dezvoltare Nord, ediția a V-a, este organizat de ADR Nord, sub egida Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în colaborare cu Primăria municipiului Edineț, Organizația neguvernamentală People in Need Moldova, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Consiliul raional Soroca, Consiliul raional Sângerei, Primăria comunei Chișcăreni, Asociația Obștească „Centrul de Dezvoltare Comunitară Integrată” și Asociația Obștească „Pro Cooperare Regională”. Evenimentul se desfășoară în perioada 12-20 septembrie 2019, în mai multe localități din nordul republicii.

Sursa: adrnord.md

COPIII DIN SĂRATA VECHĂ VOR AVEA PARTE DE UN PROGRAM DE DEZVOLTARE PERSONALĂ, DUPĂ CE ÎN SAT A FOST LANSAT UN CENTRU PENTRU PREGĂTIRE Vocațională

Un Centru pentru pregătire vocațională a fost lansat la data de 19 septembrie în satul Sărata Veche, raionul Fălești. Acesta va oferi supraveghere, instruire și un program de dezvoltare personală în afara orelor de studii pentru aproximativ 190 de copii și va promova incluziunea socială a copiilor din familii social-vulnerabile. Centrul va diminua riscul plasării acestor copii în instituții rezidențiale contribuind la îmbunătățirea calității vieții lor.

Centrul dispune de spații pentru educația non-formală combinată cu pregătirea vocațională, iar elevii vor avea posibilitatea de a-și forma competențe necesare pentru o carieră profesională. Programul educațional va oferi resurse și instrumente pentru ca elevii să-și îmbunătățească abilitățile tehnice, practice și sociale și să se integreze cu succes pe piața muncii.

„Acest proiect este o oportunitate de a ne pregăti pentru viață, contribuind la ghidarea noastră în carieră și formarea deprinderilor pentru viitoarea profesie. De asemenea, vom avea posibilitatea să petrecem timpul după ore util și plăcut”, a declarat Vlad Morea, elevul clasei a VIII-a.

Centrul deține spații funcționale, ateliere de lucru precum: prelucrarea lemnului, arta culinară, atelier de fotografie și robotică. Atelierele sunt gestionate de către specialiști în domeniu. Fiecare atelier va fi frecventat de către cel puțin 30 de copii, activitățile fiecărui atelier desfășurându-se de două ori pe săptămână, cu o durată de două ore.

„Activitățile din cadrul proiectului vor ajuta copiii să-și identifice abilitățile și preferințele, contribuind la creșterea încrederii în sine. Noi, părinții, vom fi mai siguri știind că micuții noștri sunt antrenați după ore în activități ce vor contribui la dezvoltarea lor personală”, a declarat Ina Maciura, președinta Asociației Părinților din Sărata Veche.

Costul total al proiectului constituie 58 898 de euro, dintre care 80 la sută sunt oferți de către Uniunea Europeană și Fundația Soros-Moldova, în timp ce 20 la sută reprezintă contribuția partenerilor de implementare: Gimnaziul „Grigore Vieru” din Sărata Veche și Primăria comunei Sărata Veche.

Asociația „Viitorul” este una din cele 33 de organizații câștigătoare de granturi în cadrul proiectului „Servicii sociale mai bune printr-un parteneriat durabil dintre societatea civilă și Guvern”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Asociația Keystone Moldova, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități.

„Ceea ce îmi dorește Delegația Uniunii Europene prin finanțarea proiectelor de acest gen este să facem un viitor mai bun pentru cei de acasă, a declarat Victoria Neaga, manager de proiect al Delegației Uniunii Europene. În acest sens este foarte importantă cooperarea dintre societatea civilă, autoritățile publice locale și donatori”.

„Centrul vocațional deschis astăzi creează oportunități de viitor, a menționat Petru Culeac, directorul executiv al Fundației Soros-Moldova. Aceste schimbări nu se vor simți imediat, ci peste 10-15 ani, când tinerii care vor participa la atelierele Centrului își vor aminti unde au învățat curiozitatea, unde au căpătat dorința de a cunoaște mai multe, unde au prins bazele roboticii, artei de prelucrare a lemnului sau alte lucruri pe care le vor învăța aici. Fundația Soros-Moldova întotdeauna a fost dedicată susținerii proiectelor ce vizează tinerii, întrucât credem că prin educație vom ajunge la acel viitor despre care s-a pomenit mai devreme”.

Sursa: diez.md